

DE KAAP

*Nieuwsbrief
van de
Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat*

Voorjaar 2006

Redactie en lay-out:
Dick Spijker

Redactieadres:
Laplacestraat 80-1
1098 HZ Amsterdam
dickspijker@xs4all.nl

Foto omslag:
Hendricus Kooi

Druk:
Drukkerij De Marne – Delfzijl

De Kaap verschijnt twee maal per jaar

Secretariaat SVRR:
mw. G. Hoekzema – Niewold
Usquenderweg 17
9998 NZ Rottum
0595 55 14 78
gerottum@wanadoo.nl

www.rottumeroog.org
www.rottumerplaat.org

Doelstelling Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat:
Onder meer, het in stand houden van de Groninger cultuur- en erfgoederen,
de beide eilanden Rottumeroog en Rottumerplaat.

De Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat wordt ondersteund door
Stichting VSB Fonds.

Bankrelaties: (NL) Fortis Bank, rek.nr.: 81.81.19.888. Postbank rek.nr.: 6320411
(D) Borkumer Volksbank, Kontonummer: 1203575000

Inhoud

Uitnodiging Donateursdag 2006.....	3
Van de voorzitter - P.J.G. Venema	4
Een Rottumer als secretaris - Gé Hoekzema.....	4
Excursies 2006	5
Vrijwilligerswerk 2006.....	5
Beheersregeling jaar verlengd - Dick Spijker	6
Kort	7
Terug naar Rottumerplaat - -Ed Bus	8
Dierenleven tijdens een werkweek - Dick Spijker	10
Staatsbosbeheer heeft nieuw onderkomen op Rottumeroog.....	12

Verantwoording foto's

Rottumeroog – Hendricus Kooi (2005).....	Omslag
Gé Hoekzema - Gé Hoekzema (2006).....	4
Van boord tijdens excursie - Dick Spijker (1993)	5
Stuifschermen Rottumeroog - Archief Hendrik Toxopeus	6
Een aanhanger vol grofvuil - Ed Bus (2005)	8
Het uitzicht vanaf de uitkijktoren - Ed Bus (2005)	9
Spoelhoren - Schelpen vinden en herkennen.....	10
Gekielde noordhoren - Schelpen van de Friese Waddeneilanden	10
Japanse Oester - Onbekend	10
Kerkuil - www.vogelvisie.nl	11
Goudhaantje en Goudhaantje op de pols van Roelof Oost - Ed Bus (2005)	11
Nieuw onderkomen Staatsbosbeheer op Rottumeroog - Ommelander Courant (2006).....	12

Uitnodiging donateursdag 2006

Graag nodigen wij u uit voor de
Donateursdag 2006
die zal worden gehouden op
zaterdag 13 mei
in 't Zielhoes te Noordpolderzijl

Het programma luidt (onder enig voorbehoud):

9.30 uur — Ontvangst

10.00 uur — Opening en toelichting beleid SVRR
door Peter Venema (voorzitter)
Toespraak door ing. K. Tilma, Rijkswaterstaat
Toespraak door dhr. M. Firet, Staatsbosbeheer

Ca. 11.00 uur — Rondvaart op het Wad met Louis de Jonge
Lunch aan boord

14.00 uur — Keuze uit:
Diavoorstelling door Hendricus Kooi
of: kwelderwandeling onder leiding van Wim Dijksterhuis

15.30 uur — Sluiting

Daarnaast is er natuurlijk volop gelegenheid om
met oude en nieuwe bekenden te praten

U kunt zich aanmelden door
bijgaand formulier vóór 21 april te zenden aan ons secretariaat:
mw. G. Hoekzema – Niewold
Antwoordnummer 5300, 9998 NZ Rottum
0595 55 14 78, gerottum@wanadoo.nl

Tot zaterdag 13 mei in 't Zielhoes

Met vriendelijke groet,

Bestuur Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat

Van de voorzitter

In de vergadering van de BAKR van 11 november 2005 heeft de voorzitter, ing. K. Tilma, districtshoofd van Rijkswaterstaat, voorgesteld om de huidige beheersregeling met één jaar te verlengen. Deze verlenging geeft de ruimte om de beheersregeling op de nieuwe wet- en regelgeving aan te passen, zodat deze op 1 januari 2007 kan ingaan. Een en ander is inmiddels geëffectueerd en wij kunnen dit jaar dus voort met onze werkzaamheden. Elders in dit nummer vindt u meer gedetailleerde informatie over de ontwikkelin-

gen met betrekking tot de beheersregeling.

Op het moment dat ik dit schrijf is nog niet bekend op welke data werkweken cq werkdagen zullen worden gehouden. Wellicht dat verderop in deze Kaap door Wim Bosscher, als nieuwe coördinator vrijwilligerswerkzaamheden, daar mededelingen over kunnen worden gedaan.

Uw bestuur is actief bezig met de voorbereidingen voor de donateursdag op 13 mei aanstaande te Noordpolderzijl. Wij zijn verheugd

dat wij de heren ing. K. Tilma van Rijkswaterstaat en M. Firet van Staatsbosbeheer bereid hebben gevonden iets te vertellen over het toekomstige beleid ten aanzien van beide eilanden.

Na de sombere dagen in januari en februari breekt nu de tijd weer aan om ons te kunnen inzetten voor Oog en Plaat.

Ik hoop velen van u op onze donateursdag te mogen begroeten.

P. J. G. Venema

Een Rottumer als secretaris

Als nieuwe secretaris van de SVRR, wil ik me graag even aan U voorstellen. Ik ben 61 jaar, getrouwd, drie kinderen en zes kleinkinderen. Mijn hobby's zijn het meedbesturen van verenigingen, toneel, het houden van zwartbleschape en natuurlijk onze kleinkinderen.

Mijn man en ik wonen al veertig jaar in Rottum. Dit is een klein dorpje in het noorden van de provincie Groningen, in de buurt van Usquert en Middelstum. Hemelsbreed is dit ongeveer twaalf kilometer vanaf

onze eilandjes. De vuurtoren van Borkum is vanuit ons huis duidelijk te zien. Van het begin dat onze stichting is opgericht ben ik al donateur. Enkele jaren daarvoor gingen wij al met de dorpsvereniging een paar keer met een dag excursie naar Rottumeroog. De tocht ging toen met een vissersboot vanuit Noordpolderzijl.

Vanaf die tijd was ik helemaal verkocht aan dat mooie stukje Nederland. Intussen heb ik daar al een groot aantal dagen doorgebracht en meegeholpen aan het behoud en onderhoud aan onze eilanden. Ik ben blij dat ik op deze manier, als secretaris, ook mijn steentje kan bijdragen. Met dit artikel hebben we ook duidelijkheid willen scheppen over het feit dat onze eilanden Rottumeroog en Rot-

tumerplaat iets heel anders is dan Rottum. Want als er in de media over de windkracht wordt gesproken, spreekt men immers ook over Rottum.

Ik hoop op een goede samenwerking, en wie weet tot ziens, waar dan ook.

Gè Hoekzema

Nieuw adres secretariaat SVRR

mw. G. Hoekzema – Niewold
Usquerdeweg 17
9998 NZ Rottum
0595 55 14 78
gerottum@wanadoo.nl

Excursies 2006

Ook dit jaar organiseert de SVRR weer twee excursies naar Rottumeroog. De data hiervoor zijn:

- 8 augustus (11.00 – 22.00 uur)
- 8 september (12.00 – 23.00)

Zoals gebruikelijk start de excursie in Noordpolderzijl en wordt de overtocht gemaakt met een van de schepen van Louis de Jonge. Op het eiland wordt u rondgeleid door een boswachter van Staatsbosbeheer.

De kosten voor de excursie bedragen € 49,50 per persoon (vooraf te voldoen).

U kunt zich aanmelden bij ondergetekende. Het aantal plaatsen per excursie is beperkt tot dertig. Dus wie het eerst komt

*Hendricus Kooi,
Oostervalge 1
9989 EJ Warffum
0595 422 425*

Vrijwilligerswerk 2006

De komende tijd zal ondergetekende contact onderhouden met de heer Frankes van Rijkswaterstaat betreffende het uitvoeren van werkzaamheden door vrijwilligers van de SVRR.

De data voor vrijwilligerswerk en de begeleiding tijdens het seizoen 2006 zijn onlangs vastgesteld. Hierbij was ook ons nieuwe bestuurslid Wim Dijksterhuis aanwezig.

Voor de komende jaren zal eerst het meerjarig onderhoudsbeleid, vervat in de nieuwe beheersregeling moeten worden afgewacht. Pas dan zal duidelijk op welke wijze onderhoudswerkzaamheden in de toekomst zullen plaatsvinden en wat de rol van onze stichting daarbij zal zijn.

Geplande werkdagen in het voorjaar:

- Rottumeroog - woensdag 22 maart 2006; groepsgrootte maximaal 5 personen
- Rottumerplaat - woensdag 5 april 2006; groepsgrootte maximaal 5 - 6 personen

Geplande werkweken in het najaar (nog onder voorbehoud):

- Rottumerplaat - week 35 (28 augustus - 1 september); groepsgrootte maximaal 6 personen
- Rottumeroog - week 37 (11 - 15 september 2006); groepsgrootte maximaal 5 personen
- Rottumerplaat - week 41 (9 - 13 oktober); groepsgrootte maximaal 6 personen

Wanneer u zich voor één van deze dagen of weken wilt opgeven, dan kunt u met ondergetekende contact opnemen.

Houdt u er rekening mee dat het aantal belangstellenden ieder jaar groter is dan het aantal beschikbare plaatsen en er dus ook nog vrijwilligers op de wachtlijst staan.

*Wim Bosscher
Coördinator
Vrijwilligerswerkzaamheden*

*wimbosscher@xs4all.nl
0595 41 29 13*

Op 11 november is er een bijeenkomst geweest van de BAKR. Een belangrijke, want centraal thema was de nieuwe beheerregeling voor Rottumeroog en Rottumerplaat. Tevoren had het bestuur van de SVRR zijn zienswijze op het beheer ingestuurd (zie vorige aflevering De Kaap en onze website). Vol verwachting waren voorzitter Peter Venema en ondergetekende dan ook afgereisd naar de plaats van handeling: de burelen van het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit in Groningen.

Beheersregeling jaar verlengd

Naast vertegenwoordigers van RWS en SVRR waren ook afgevaardigden aanwezig van het ministerie van LNV, Waddenvereniging, Provincie Groningen en Vereniging van Oevereigenaren. Als gast zaten aan tafel het Waterschap en Stuurgroep Waddenprovincies. Door omstandigheden kon helaas niemand van Staatsbosbeheer bij de vergadering aanwezig zijn.

kant van RWS zelf. Voor de toekomst zullen nadere afspraken worden gemaakt tussen partijen die op de eilanden actief zijn, passend binnen de vigerende beheersregeling. Afspraken die een zakelijker karakter moeten krijgen dan voorheen het geval was. Met nadruk is gesteld dat de SVRR, als een van de partijen die werkzaamheden uitvoeren, bij deze afspraken zal worden betrokken.

Het beleidskader waarbinnen de beheersregeling is opgesteld, is de afgelopen drastisch gewijzigd (of zal nog worden gewijzigd). Denk hierbij aan de invoering van de gewijzigde Natuurbeschermingswet, de veranderde verantwoordelijkheden met betrekking tot de waddeneilanden en Europese regelgeving. Het zou ondoenlijk zijn om alle relevante zaken nog op tijd in een nieuwe regeling te vervatten.

Daarnaast is het evaluatierapport over de afgelopen vijf jaar nog niet geheel compleet.

Na ampele discussie is de BAKR accoord gegaan met het voorstel tot verlenging. Voor de volgende vergadering zal door de drie verantwoordelijke partijen een concept voor een nieuwe regeling opgesteld. Op aandringen van met name Waddenvereniging en SVRR is afgesproken dat daarbij een compleet overzicht zal worden aangeboden van alle relevante beleidstukken en wet- en regelgeving. Ook zal dan de definitieve versie van het evaluatierapport gereed zijn. Afgesproken is dat geen van de BAKR-leden voor die tijd de inhoud van het evaluatierapport naar buiten zal brengen.

Stuifschermen ten tijde van de voogden; oude ansichtkaart (begin 20e eeuw?). Op de Kaap stond toen nog een lighthouse!

Ing. K. Tilma (RWS, voorzitter) opende de vergadering met de mededeling dat Rijkswaterstaat zich zeker niet per 1 januari 2006 van de eilanden zal terugtrekken. Dat het daar wel de schijn van heeft gehad, berust volgens hem op miscommunicatie, zeker ook van de

Beheersregeling

De bestaande beheersregeling liep op 31 december 2005 af. De heer Tilma stelde de vergadering voor om de looptijd van de regeling met één jaar te verlengen tot 31 december 2006. Hiervoor voerde hij een aantal argumenten aan.

De volgende bijeenkomst van de BAKR staat gepland voor april. Tijdens de donateursdag op 13 mei in Noordpolderzijl zullen wij u op de hoogte brengen van de uitkomsten daarvan.

Dick Spijker

Kort

Nieuw bestuurslid

Tijdens de bestuursvergadering van 9 december 2005 is Wim Dijksterhuis benoemd in het bestuur van de SVRR. Wim is oudgediende in onze Stichting en heeft als wadlooppids ook zeer veel ervaring in en met het waddengebied opgedaan. Binnenkort zullen we bespreken wat het aandachtsgebied zal zijn waarmee Wim zich binnen het bestuur zal gaan bezighouden. In ieder geval heeft hij zich al beschikbaar gesteld om tijdens de donateursdag op 13 mei een wandeling te begeleiden door het kweldergebied van Noordpolderzijk.

Burgemeester Renkema

In het Dagblad van het Noorden stond onlangs een kort stukje waarin burgemeester G.D. Renkema van de gemeente Eemshaven inging op de plannen van de gemeente voor de komende tijd. Zo stond er: 'Ook met Rottumeroog en Rottumerplaat willen we iets doen'. Waar de burgemeester op doelde vermeldde het artikelje niet. Het bestuur zal hierover beslist contact opnemen.

Zwerfvuil en (linker)schoenen

Volgens het rapport 'Reduce Marine Litter' belandt er jaarlijks twintig miljoen kilo afval in de Noordzee. Drie miljoen kilo daarvan spoelt aan langs de Noordzeekust. In Nederland voornamelijk op de Wadden en de kop van Noord-Holland. Naast het opruimen van dit zwerfvuil (bijvoorbeeld door de SVRR op Rottum) wordt ook geprobeerd het probleem aan de voorkant aan te pakken. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat startte het project 'Passief Vuilvissen Noordzee'. Vissers uit Texel en Den Helder leveren opgevisst vuil in. Per jaar onge-

Afscheid Egbert Bakker

In de vorige aflevering van De Kaap hebben wij aandacht besteed aan de aankomende pensionering van Egbert Bakker. Daarbij hebben wij de maand december van vorig jaar genoemd. Die mededeling berustte helaas op een misverstand. De juiste datum waarop Egbert Bakker afscheid neemt van Rijkswaterstaat is 1 april 2006. De afscheidsreceptie wordt gehouden in 't Zielhoes te Noordpolderzijk op 21 april, van 15.00 tot 17.00 uur.

Waddeninzicht

Sinds 1996 verspreiden de gezamenlijke waddenoverheden jaarlijks een gedrukt Jaarboek Waddenzee. Eind 2003 kwam de laatste editie uit met gegevens over het jaar 2002. Het Jaarboek Waddenzee wordt opgevolgd door een internetversie, genaamd Waddeninzicht. Naar Waddeninzicht kunt u doorklikken vanaf Interwad (www.waddenzee.nl), net als naar de Watlas overigens. Sinds vele jaren exploiteren de gezamenlijke waddenoverheden deze website

Bestuur en vrijwilligers zijn voor deze receptie uitgenodigd. Als u hierbij aanwezig wilt zijn, dan verzoeken wij u dit uiterlijk 10 april door te geven aan het secretariaat van de SVRR (dit in verband met centrale aanmelding). Wij zijn verheugd dat Egbert bereid is gevonden om na zijn afscheid toch nog enige tijd werkzaamheden op Oog en Plaat te verrichten. Eén daarvan is de begeleiding van de vrijwilligers tijdens de werkweken!

als centraal informatie- en aanspreekpunt ten behoeve van de informatievoorziening over de Waddenzee. Met Interwad biedt de overheid gratis alle beschikbare kennis en informatie over het waddengebied aan. Interwad biedt ook mogelijkheden voor de verspreiding van wetenschappelijke kennis en onderzoeksresultaten, waaronder nu 'Waddeninzicht'. Beslist een drietal websites die zeer de moeite van een regelmatig bezoek waard zijn.

zameling, zijn er ook maar twee rechter, waaronder één van Oog - DS). Naar de schoenen is onderzoek gedaan door Mardik Leopold van Alterra (als afgeleide van een onderzoek naar olievogels). Er lijken meer linkerschoenen op het strand te liggen, maar onomstotelijk bewijs is er nog niet. Bij een cleanup op Texel werden in het zuiden veel meer linkerschoenen gevonden, in het noorden juist meer rechter exemplaren. Misschien een leuk idee om tijdens onze schoonmaakwerkzaamheden de schoenen te turven?

In 2005 waren Ed Bus en Roelof Oost in week 41 als vrijwilliger op Rottumerplaat. In 1992 behoorden zij tot de allereerste groep die op Plaat aan het werk ging. Vorig jaar schreef Ed een korte impressie van de week. In 1992 was Rottumerplaat voor de SVRR nog redelijk onbetreden gebied. Hoe de situatie ter plaatse was, de behuizing, het werk, dat moest allemaal nog worden ontdekt. Dertien jaar geleden dus een veel meer feitelijk rapport aan het bestuur. Hieronder de sfeertekening uit 2005, op de volgende pagina een greep uit de bevindingen van 1992.

Terug naar Rottumerplaat

Het weer

Op de maandagochtend van vertrek nog naar de weersvoorspelling geluisterd. Een omvangrijk hogedrukgebied ten oosten van ons land zal stand houden. En ja hoor, de hele week mooi zonnig weer waarbij in de middag bij zomertemperaturen, de lange voor de korte broek verruild kan worden.

De vrijwilligers

Stuk voor stuk liefhebbers van de natuur die op deze manier hun steentje bijdragen aan datgene wat

ons lief is. Zelfs niet schuwend om na de werktijd op "Plaat" een werkoverleg bij te wonen waarbij door middel van een quick-scan is belicht waar het goed gaat en waar minder goed in de organisatie.

De stemming

Opperbest wil ik zeggen. Vrijdags voor het vertrek nog met Roelof gebeld. Even een regeling treffen voor het vervoer naar en van de Eemshaven. We hebben er beiden veel zin in. Los van alle dagelijkse beslommingen de "kop" leeg ma-

ken. Het gaat allemaal zo relaxed als iedereen gelijk gestemd is.

De natuur

In het zonlicht liggen het strand en de kwelder er mooi bij. Vooral het door ochtendrood gekleurde eiland maakt op mij een bijzondere indruk. Naast veel vogels ook harders gespot in de geul bij de bebouwing. En niet te vergeten de Westerdunen die model staan voor veel digitale opslag in fotoapparaten. Veel afval is verzameld die week, van landbouwpastic tot oliedrums en petflessen tot complete visnetten aan toe. Ook ligt er weer chemisch afval.

Het vervoer

In tegenstelling tot de vorige keren reizen we nu met de Harder van LNV. Een mooi schip met alle technische know how aan boord plus een goed stel mensen die ons terwille zijn bij onze vragen. Zowel op de heen- als op de terugreis zijn zij er op de afgesproken tijd.

Aan de werkweek op Rottumerplaat houd ik een goed gevoel over

Graag tot een volgende keer Rottumerplaat!

Een aanhanger vol grofvuil (2005)

Ed Bus

Het uitzicht vanaf de uitkijktoren (2005)

Hieronder een greep uit het verslag van Ed uit 1992. Zoals gezegd ging het toen om de eerste keer dat er vrijwilligers op Plaat aan het werk gingen. Veel feitelijke informatie dus over de organisatie, de bebouwing en de omgang met elkaar. Maar ook opmerkingen over de noodzaak zwerfvuil te blijven opruimen en over de aanwezige fauna. Saillant is de opmerking waarmee hij zijn verslag afsluit: “Van mijn aanwezigheid op Plaat zijn de foto's al klaar. Er zijn zo'n 25 (!) opnamen gelukt.” Duidelijk stamt dit nog uit de tijd van het dure filmrolletje. In oktober 2005 heeft hij prachtige digitale foto's gemaakt, maar dan wel ruim 150.

“De organisatie liep van het begin tot het eind gesmeerd. Het verblijf op Rottumerplaat was van uitstekende kwaliteit. Er is een diesellagregaat dat voor stroomvoorziening zorgt van de verlichting en gedeeltelijk ook voor verwarming. Een scheerapparaat kan dan ook gerust worden meegenomen. Voor het

wassen van handen en voor het douchen is warm en koud stromend (regen)water voorhanden. In de (verwarmde) woonkamer is een TV en je kunt er ruim zitten. Bij strandwandelingen 's avonds heb je de beschikking over een portofoon die direct in verbinding staat met de aanwezigen in de bebouwing.”

“De avonden worden inderdaad gevuld met TV kijken en praten. In mijn geval was kennis van het Groninger dialect wel een leuke bijkomstigheid maar niet beslist noodzakelijk. Men deed alle moeite het zo verstaanbaar mogelijk te houden en zo niet, dan kreeg je uitleg van het niet begrepen woord. “

“De verzorging was bijzonder goed. Bij de koffie- en theepauzes was er altijd koek of een andere versnapering aanwezig. Voor de overnachting zijn er voldoende slaapplekken. Wij kregen ieder een tweepersoonskamer toegewezen. Er zijn ruim voldoende lakens en dekens aanwezig. De samenwerking tus-

sen de vrijwilligers en de vaste medewerkers was goed. Ik kreeg de indruk dat we goed in de smaak vielen. We konden zelfs plaats nemen achter de verschillende sturen van het rijdend materieel. Ik deel niet de mening dat we als 'indringers' moeten worden gezien.”

“Als Rijkswaterstaat op de huidige manier door moet gaan met het onderhoud aan Oog en Plaat dan is mijns inziens de inzet van vrijwilligers onontbeerlijk. Ik heb vermeld gestaan van de berg plastic en glas die door ons op zo'n relatief klein eiland is verzameld.”

“Er is een rijkdom van onschatbare waarde aan vogels op het eiland. Ik zag onder andere drieteenplevieren, zwartkoppen, goudhaantjes, roodborsten, zwarte roodstaarten, mantelmeeuwen, zilvermeeuwen, houtduiven, koperwieken, kiekendieven en veel scholeksters. Ook hebben we bij aankomst op het eiland zehonden gezien. Later niet meer.”

Dierenleven tijdens een werkweek

Weekdieren

Als schelpenverzamelaar was ik natuurlijk hoofdzakelijk uit op weekdieren. Al met al heb ik 35 verschillende soorten schelpen, slakken en inktvissen gezien. In enkele gevallen levend zoals de alikruik (*Littorina littorea*), kokkel (*Cerastoderma edule*), mossel (*Mytilus edulis*) en Japanse oester (*Crassostrea gigas*); in de meeste

Spoelhoren (ca. 25 mm)

gevallen ging het natuurlijk alleen om de aangespoelde behuizing van overleden exemplaren. Daar zaten een paar hele bijzondere tussen. In horentjesgruis bij de Westerdunnen vond ik bijvoorbeeld de zeldzame spoelhoren (*Acteon tornatilis*), een soort die na ruim veertig jaar verzamelen nog aan mijn verzameling ontbrak. Dat is te zeggen: mijn allereerste spoelhoren had ik toevallig drie weken eerder op Terschelling gevonden. Verder kwam er in de branding, ook al bij de Westerdunnen, een nage-noeg gaaf exemplaar aanrollen van de gekielde noordhoren (*Neptunea despecta*). Deze soort wordt in Ne-

Gekielde noordhoren (ca 160 mm)

Tussen het oprapen van het zwerfvuil door wordt er door de vrijwilligers natuurlijk ook genoten van de overweldigende natuur en de flora en fauna. Zonder de bedoeling te hebben een volledige lijst van alle aanwezige diersoorten samen te stellen heb ik in de week van 10 oktober 2005 genoteerd wat ik zag op Rottumerplaat. Dat leverde in totaal 81 diersoorten op, waar een paar bijzondere waarnemingen tussen zaten.

derland eigenlijk alleen maar, en dan nog zeer sporadisch, op de oostelijke waddeneilanden gevonden, waarbij het meestal gaat om fragmenten. Ook een waardevolle aanvulling voor de verzameling!

Japanse oester

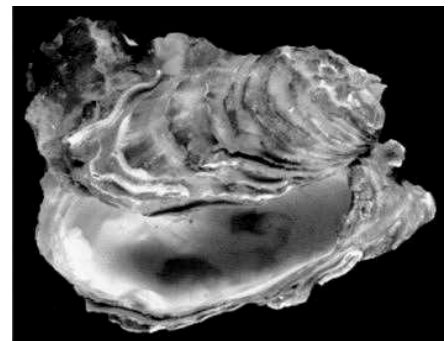
Ook hebben we op de zandbanken ter hoogte van de bungalow levende exemplaren van de Japanse oester gevonden.

Deze soort is de laatste paar jaar bezig met een enorme opmars in de Waddenzee. De soort is niet inheems, maar ooit door oesterkwekers ingevoerd in de Zeeuwse wateren en de Waddenzee ter vervanging van de toen bijna uitgestorven Zeeuwse oester (*Ostrea edulis*). Destijds was men van mening dat deze nieuwe soort zich niet buiten de oesterpercelen zou kunnen verspreiden omdat het water te koud zou zijn om zich te kunnen voortplanten. Dat bleek een misvatting. Vooral sinds 2002 is de toename in de Waddenzee explosief. En nu dus ook levend bij Rottumerplaat. Of het daarbij gaat om de eerste waarnemingen, weet ik niet zeker. In de Eemshaven bijvoorbeeld wordt deze oester al langer gevonden.

De Japanse oester wordt circa 15-25 centimeter lang en heeft een gegolfde, zeer harde, stevige schelp. Of de soort een aanwinst is voor onze fauna of juist een bedreiging, is nog niet duidelijk. De soort is in staat om in korte tijd banken

van samengegroeide schelpen te vormen waar nauwelijks meer plaats lijkt te zijn voor reeds lang gevestigde soorten als mossel en kokkel. Niet alleen wordt het voedsel van die 'oude' soorten in grote mate weggefilterd, ook blijkt de Japanse oester de broedval ervan te

consumeren. Aan de andere kant lijkt in banken die een paar jaar geleden zijn gevormd, veel sterfte voor te komen en worden banken ook gekoloniseerd door algen en slakken als de alikruik.

Japanse oester (ca. 230 mm)

Eén ding is zeker: vogels zijn absoluut niet in staat de Japanse oester open te breken en als voedsel te gebruiken. Een grootschalige vervanging van kokkel, mossel en nonnetje door deze nieuwe soort, zal het voedselaanbod voor vogels dus zeker niet ten goede komen.

Sinds 2002 wordt het voorkomen van de Japanse oester in de Waddenzee gemonitord. Via www.waddenzee.nl kunt u waarnemingen doorgeven. Beschikt u niet over internet, maar wilt u uw toch waarnemingen in het bestand laten opnemen, dan kunt u bij mij waarnemingsformulieren aanvragen. De exemplaren van Rottumerplaat heb ik natuurlijk al gemeld.

Kerkuil

Overige ongewervelden

Verder heb ik nog dertien soorten ongewervelden aangetroffen, waaronder de heremietkreeft (*Pagurus bernhardus*), helmkrab (*Corystes cassivelaunus*), zeeklit (*Echinocardium cordatum*) en verschillende wormen. Tenslotte noem ik hier een zakpijp, de zijker (*Molgula manhattensis*), in een veenbank rond de lagune.

Gewervelden

Regelmatig hebben we harders zien springen in het water van de lagune. Daarnaast natuurlijk ook veel zeehonden (*Phoca vitulina*). Een paar keer zwemmend voor de kust, maar vooral bij aankomst en vertrek natuurlijk veel exemplaren op de zandbank tussen Oog en Plaat. Bert Corté vertelde dat dat veelal de vrouwtjes en de jongen zijn; de solitaire mannetjes huizen verderop bij Borkum. En omdat er daar een paar journalisten moesten worden afgezet, hebben we die ook in grote aantallen gezien. Ik heb 32 soorten vogels genoteerd; een aantal waar een ervaren vogelaar natuurlijk om lacht. Als niet-specialist op dit gebied vond ik het toch niet gek. Zeer bijzonder was de waarneming van een kerkuil (*Tyto alba*). Toen we op zekere dag naar de loods liepen om weer aan het werk te gaan, vloog deze op vanaf de balken aan de onderzijde van de uitkijktoren. Later op de dag hebben we er nog een keer van kunnen genieten: hij vloog toen boven de duinen bij de bungalow, recht op ons af.

Goudhaantjes

Op de laatste dag, vrijdag 14 okto-

ber, waren er rond de woning plotseling veel goudhaantjes (*Regulus regulus*) aanwezig. Opvallend was dat ze zeer dicht benaderd konden worden, wat natuurlijk een paar

Goudhaantje, het kleinste Nederlandse vogeltje

prachtige foto's opleverde. Eenmaal aan boord van de Harder werden we verrast door enige tientallen exemplaren. Het ging om uitgeputte en door de mist waarschijnlijk gedesoriënteerde vogeltjes, die landden waar ze maar konden, ook op de hoofden en handen van de aanwezigen. Een zeer bijzondere ervaring!

Dick Spijker

Goudhaantje op de pols van Roelof Oost

Staatsbosbeheer heeft nieuw onderkomen op Rottumeroog

Op Rottumeroog hebben veel permanente gebouwen gestaan die na korte of lange tijd moesten worden afgebroken vanwege de verplaatsing van Rottumeroog. Het eiland is de afgelopen jaren een flink stuk opgeschoven.

Nadat voogd jan Toxopeus in 1965 met pensioen ging, werd zijn uit 1957 stammende woning door personeel van Rijkswaterstaat in gebruik genomen. Door de flinke afslag aan de, noordzijde van het eiland moest de woning met schuren in 1998 worden gesloopt om te voorkomen dat het pand in de Noordzee zou verdwijnen. Het huisje van Huizing, dat gebruikt werd door Staatsbosbeheer en het laatste gebouw met een stenen fundering, werd in het najaar van 2000 gesloopt. Dit pand was als vogelwachtershuis in gebruik bij Staatsbosbeheer. In 1999 werden door Rijkswaterstaat vijf geschakelde gele kantoorunits en drie groene zeecontainers op de westelijke noord-zuid gelegen stuifdijk geplaatst. Eigenlijk zouden ze maar voor een jaar gebruikt worden, maar dat werd veel langer. In 2004 waren de units en containers in zo'n slechte staat dat vervanging noodzakelijk werd. Als nieuwe bedrijfsonderkomen koos Staatsbosbeheer voor drie duurzame geschakelde semi-permanente wooncontainerunits met een totale afmeting van veertien bij zes meter en een zeecontainer voor opslag van materialen.

Gemakkelijk

De units zijn demontabel en los geplaatst op een fundering van balken. Daardoor kan de woning gemakkelijk verplaatst worden. "Dit onder

De gele kantoorunits op Rottumeroog die werden gebruikt als bedrijfsonderkomen door personeel van Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer zijn vervangen door duurzame en compacte nieuwbouw. Met het nieuwbouwproject is vorig najaar begonnen. Naar verwachting zullen de werkzaamheden, vanwege de vestingstijd van de broedvogels en het broedseizoen, komend najaar zijn afgerond.

het motto van een ezel stoot zich niet voor een tweede keer aan dezelfde steen. Bij de plaatsing was het een beetje passen en meten omdat zo'n twintig vierkante meter zeewinde, een plant die op de, rode lijst staat, moest worden ontzien. Soorten komen op een rode lijst te staan als zij zeldzaam zijn of achteruit gaan", vertelt boswachter Bert Corté van Staatsbosbeheer. Met de kleur van het onderkomen is rekening gehouden met het landschap. De bekleding van het gebouw is uitgevoerd in grijs zodat de omtrekken van een afstand wegvallen tegen de horizon. In tegenstelling tot de gele units zal het nieuwe onderkomen daardoor niet in het oog

springen en het landschap niet aantasten. De vogelwachterspost (het torentje) en de beeldbepalende Zeekaap zullen als silhouet het landschap van Rottumeroog blijven bepalen. Voor de energiebehoefte zijn de units uitgerust met twintig zonnepanelen die zo'n vijftien kilowattuur per

dag leveren. Het gebruik van een gemiddeld gezin is zo'n tien kilowattuur. Het dieselaggregaat dat tot op heden werd gebruikt voor de energievoorziening zal alleen in noodgevallen worden ingezet. Het nieuwe onderkomen is in eerste instantie bedoeld voor het uitvoeren van werkzaamheden door personeel van Staatsbosbeheer en vrijwilligers.

Ook kan het gebruikt worden door Rijkswaterstaat en personeel van motorschip Harder van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit bij het uitvoeren van waddenbeheerstaken.

Ommelander Courant, 6 februari

